

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponként.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fl. — Községeknek, körjegyzőknek, tanítóknak 8 kor.
Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

dr. Franciscy Lajos.
Társzerkesztő:
dr. Kaszala János.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. sz.

Hirdetések árai: Egy háromhasábos petisors ára 16 fillér. Többszöri közlésnél árkedvezmény.
Hivatalos hirdetések 100 szögig 4 kor., minden további szó 4 fl.

Városunk ügyei.

Nyitra város képviselőtestülete választott tagjainak a fele újul meg a f. hó 30-án végbemenő képviselőtestületi tagválasztáson. Az ilykép kiegészítendő autonóm testület fogja azután megejteni — talán január hóban — a városi tisztújítást.

A város polgársága kapjon észbe és válasszon be a képviselőtestületbe olyan férfiakat, a kiket önző személyes érdekek nem vezetnek, hanem a közjólét nemes szempontjai irányítanak. Egy ilyen kis városban köztudomású az, hogy kikre lehet rábízni nyugodt lélekkel, a városi érdekek képviseletét. Köztudomású az, hogy kik állanak az egyéni önzés érdek-körain kívül, kik lelkesednek és dolgoznak a város anyagi és szellemi viszonyainak javításán.

Az új képviselőtestület pedig tegye szívére a kezét és emeljen a tisztviselői székekbe tenni akaró és tudó férfiakat. Mert legyen bár mily nagy értéke az egyéni becsületességnek, melytől akár a képviselőtestületi tagok választásánál, akár pedig a tisztújításnál eltekinteni soha, semmi körülmények között nem szabad, mégis maga az egyéni tisztesség ott, a hol vezető állásoknak betöltéséről van szó még nem elég. Az egyéni jellem az

ő tisztaságával forrása a közéleti tevékenységnek, a szivattyú azonban, mely ebből a forrásból az éltető, egészséget fentartó és fejlesztő erőt felhajtja, gyümölcsözővé teszi, a rátermetség, az értelmes és ügybuzgó munkaszeretet.

Modern életet kell élniök az ország városainak, ha boldogulni, ha virágozni akarnak, következésképp a haladás modern eszközeire van szükségök, ezeket pedig csak modern életfelfogással bíró, élelmes és ügybuzgó emberek vehetik igénybe.

Ki kell emelni a városokat abból a szűkkeblű felfogásból, a melyben ma nagyon sok helyen leledzenek. A városok fejlesztésére irányuló és magasabb látókört feltételező alkotásokat nagyon sokszor meggátolja az egyes városok képviselőtestületeiben tapasztalható kicsinyeskedés és a viszonyok téves megítélése. De meggátolja azt talán még többször a vezető tisztviselők érzéketlensége a kor követelte haladás feltételeivel szemben és a kényelemszeretet, ez a még mindig uralkodó magyar betegség, mely bilincsekbe verve tartja az alkotásra hivatott egyéni erőket.

Így marad sokszor szűk körre szorítva, minden előhaladás nélkül egy-egy városnak az élete mindaddig, a míg egy véletlen az illető várost elmaradottságá-

ból ki nem ragadja. Ma már nagyon fontos feladatok megoldása vár a városokra, az eddigi sablonoktól tehát egészen eltérő működést kell a városok vezetésétől is kívánunk.

Városi *üzemek* bevezetése, intenzív iparpártolás, a gazdasági élet új irányainak megállapítása, nagyobb kulturális feladatok betöltése és főleg megfelelő *közművek* létesítése a közegészség, városrendezés, közlekedés céljaira: ezek ma a kor követelte kívánalmak.

Az egész világon a *gazdasági* berendezkedés jelszava uralkodik. A városok hatalmas versenyre keltek egyesekkel, társaságokkal, sőt magával az állammal is, hogy saját házi kezelésüknek biztosítsák az ipartelepüket, a jövedelmező üzemeket, melyek midőn hasznot hajtának a városnak, egyúttal a közjólétnek is a legmegbízhatóbb szolgálatokat teszik. Csak ott, a hol könnyelműség, vagy élehetlenség vett erőt a vezető emberek törekvésein, uralkodhatik háborítatlanul az a közigazgatási irány, mely a városi közterhek súlyát az *adófizető polgárság vállaira hárítja*, a nélkül, hogy ezen terhek csökkentésének biztosan ható, célirányos eszközt a gazdasági élet modern jellegű berendezésében keresné.

Nyitra város e tekintetben szomorú

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE” TÁRCAJA.

Széles e világon...

*Széles e világon
Annyi öröm terem,
Hogy azt egy kis madárka is
Eldulolná könnyen.*

*Széles e világon
Hű szeretet annyi,
Hogy vele egy virágszirmot
Be lehetne fódni.*

*Széles e világon
Annyi a bú, bánat,
Elviselni, elszenvedni
Kevés rá egy század!...*

Cserne,

Priborszky Ferenc.

A hajóskapitány.

vagy

Hogyan lehet hirtelen megöszülni?

— Irtá: Nemo. —

A „Neptun” tengerjáró gőzös kapitánya, bár matróz fogalmak szerint már „vén tengeri farkas” volt és agglégény is, a ki nem szándékozott arany szabadságát a házias életnek rózsás jáncsaiba verni s így nem érezte szükségét annak,

hogy külsőjére valami különös gondot fordítson, még egyetlen fehér szálát sem vett észre sem a fejen, sem az ábrázatján.

Matrózai között vaskézrel tartotta fönn a fegyelmet s kíméletlenül büntetett ott, a hol szándékos kihágást, vagy bűnös mulasztást vett észre. Viszont a szorgalom, a becsületesség és a jóakarát mindenkor méltánylásra találtak nála és a jutalmazással ilyenkor nem fukarkodott.

E tulajdonain kívül különösen az, hogy mindig igazságos volt, megszerezte neki alárendeltjeinek tiszteletét és bámulatát, a mi nem megvetendő előny a mérhetetlen vizeken, a hol sokszor csak e kettő képes feken tartani a rakoncátlan matróznép nekiszilajult indulatait. Kivételt csak egyetlen matróz, a „vörös” képezett.

Ez sem nem szerette, sem nem bámulta a kapitányt, sőt inkább gyűlölte azon számos büntetés miatt, a melylyel az a rakoncátlan s megfélekezhetetlen fickóból embert faragni törekedett. A büntetésnek különféle fokozatait alkalmazva, sajnosan kellett tapasztalnia, hogy itt kárbavész minden iparkodása.

Előbb a dohány és a szeszes italok élvezetétől tiltotta őt el, azután pedig bőjtellel sanyargatta — am eredménytelenül. Majd a főárbóchoz köttette ki az engedetlen fickót, majd pedig sötét

Kajütt-be záratta, a hol mint egy vadállat dühöngött s hol ökleivel, hol meg lába sarkaival döngette a padlót és az ajtót.

Szinte gúnyt látszott úzni az elvetemült gaz a kapitány türelméből s mintegy versenyre kelni vele, hogy ki bírja tovább.

Végül, a midőn a hajó parancsnoka úgy látta, hogy még az sem képes a makacs és vásott fickót megpuhítani, ha a kötelen lógót a tengerbe sülyesíti s vele az ocean sós vizét itatja, nehogy a többi matróz megmetelyeztessék, azon gyökeres gyógyítási módhoz volt kénytelen folyamodni, hogy a mérges kelevényt a hajónép testéből kiirtotta, vagyis a „vörös”-t a brazilai partok egy kietlen helyén a partra kitette s sorsára bízta.

*

Mult az idő.

A kapitány tovább járta a tengereket. Sok viharon szerencsésen vergődött keresztül s lelke nyugodt volt, mert hajós népe — kidobtván belőle az erjesztő anyag — rajongó szeretettel csüngött urán, parancsolóján.

A „vörös” emléke teljesen feledésbe ment.

*

Victória királynő nevenapját ünnepelte a britt birodalom minden alattvalója.

tapasztalatokat szolgáltat. Itt kiirthatatlanul ette be magát a vezető emberek lelkébe az a gondolat, hogy a város adminisztrációja csak úgy lehet jó, ha a gazdasági üzemeket lerázza a nyakáról, mennél kevesebb ilyen gondot elvállal, a legjövődélmezőbb kereseti ágakat magán társaságoknak adja át, a város vezetésére rendelt összes szellemi és erkölcsi erőt a jogi közigazgatás bürokratikus teendőire pazarolja el. Már magában véve szánandó egyoldalúság a városi közigazgatásnak csak a jogi oldalát venni észre, csak azt gondozni és ápolni, a *gazdasági célokat* pedig elhanyagolni, de ha ez ezenkívül a nyitrai minta szerint történik, a hol a legsúlyosabb anyagi gondok mellett is teljesen figyelmen kívül hagyatik az adminisztráció gazdasági oldala, ott valóban ütött a tizenkettedik órája annak, hogy a város az elmaradottságnak ebből az inséges állapotából kiemeltessek.

Akkor, midőn a legilletékesebb tényezők, a képviselőház és a kormány, a legnyomatékosabban hangoztatják, hogy a városokat megillető üzemeknek a városok *házi kezelésébe* kell átmenniök, sajnálatosan kellett tapasztalunk, hogy Nyitrán erre sem a képviselőtestület egy részében, sem a városi tisztviselőkben eddigelé nem volt meg a hajlandóság. Hogy ne is említsük a közvilágításnak magán vállalat számára való kiszolgáltatását, a mi egy régibb hibája a városnak, újabban is például a közlelmezési viszonyok javítására, az élelmi cikkek olcsóbbá tételére egyetlen egy lépés sem történt, holott más városok hatósági mérsárszékek, értékesítő szövetkezetek, kenyérgyárak létesítése által mérséklőleg tudnak hatni az árak kialakulására s a termelők érdekeit is előmozdították.

Nem volna helyén most, midőn remélhetőleg egy új korszak küszöbén állunk, szemrehányásokban keresni kárpótlást az eddig tapasztalt hiányok és mulasztások-

ért. Ez különben is gyenge kárpótlás lenne. Azt úgy sem tagadhatjuk, hogy tisztviselőink dolgoztak annyit, a mennyit tudtak.

Ha a jövőben nagyobb alkotó munkát kívánunk tisztviselőinktől, nagyobb alkotó képességgel bíró férfiakat kell a város élére állítanunk. Olyanokat, a kik a modern gazdasági fejlődés érdekei iránt erős érzékkel bírnak; olyanokat, a kik a város számára jövedelmi forrásokat nyitni tudnának és akarnának is. E mellett természetesen még az is szükséges, hogy a képviselőtestület ne legyen a gazdasági haladás kerékkötője.

Jelszavak és hazugságok. A kik nálunk üres jelszavakkal hódítani már nem tudnak, füllentésekhez folyamodnak. A Justh Gyula vezetése alatt álló függetlenségi párt sajtója nagyon kifogyhatott a tárgyilagos érvekből, midőn a Kossuth Ferencz hű politikuskokat és az újabb politikai kormányalakulást azzal akarja hitel vesztetté tenni, hogy aulikus és nemzetellenes törekvéseket tulajdonít neki. Ennek persze a kézzelfogható bizonyítéka az, hogy az új alakulásban benn van a néppárt is, ez a csontig-velőig aulikus párt, mely most kapzsi módon magának akarja megkaparítani a függetlenségi harcok által otthagyt pozíciókat.

Kapott tehát a néppárt a klerikális jelző mellé újabb ekességeket: aulikus és kapzsi. Már szinte látjuk, hogyan paktál az a cudar néppárt Lukács Lászlóval és egy ördögös fényképező masina hogyan kapja le a szív- és érdekbéli szövetségek vezérembereit Rakovszkyt és Lukácsot, éppen abban a pillanatban, a melyben az új véd- és dacsövetség megkötésére kölcsönös látogatásokat tesznek. És a zsiros állásoktól, ime hogyan hízik a néppárt! Van egy minisztere, van egy tagja a képviselőház elnökségében és egy főispánja. A körülbelül csak egyszer akkora alkotmánypártnak van négy minisztere, 44 főispánja, egy sereg államtitkára és főtisztviselője. Az alkotmánypárt azonban a Justh-párti sajtó szemében nem kapzsi, csak a néppárt az, nem is aulikus, nem is klerikális, ezekben a bűnökben is csak a néppárt leledzik.

Pedig a néppárt ugyanakkor az Apponyi Albertnek a kultusz politikáját támogatja, akit még csak néhány hónap előtt a Justh pártiak is ma-

gasztáltak. Azóta Apponyi — azelőtt sem különben — a kath. klérus kizárólagos, személyi érdekeiért egy szemernyit sem tett, a néppárt nem is kívánta tőle, hogy tegyen, most sem kívánja, soha sem is fogja kívánni s mégis támogatja. Ugyanezt teszi az alkotmánypárt is, a Kossuth-féle függetlenségi párt is. Azok azért nem klerikálisok, csak a néppárt az!

Az alkotmánypárt vezető emberei Wekerle és Széll hirdették elsőknél, hogy az önálló banknak 1911-ben való felállításához nincsenek meg a gazdasági előfeltételek. Kossuth Ferenc most ugyanazt hirdeti. Azok nem aulikusok, a néppárt aulikus. Pedig a néppárt a bank kérdésében csak annyit mondott: Közjogi harcot ne provokáljunk egy olyan intézményért, melyet *ezidőszerint* csak gazdasági hátrányok árán lehetne megvalósítani. Justhék sem gondolkodtak másképp, a mikor hajlandóknak nyilatkoztak egy *provizóriumba* is beleegyezni csak hogy a hatalmat megkaphassák.

Nagyon romlottnak kell lennie a közéletnek ott, a hol egy nagy pártcsoportnak az organumai hazug szólásokhoz folyamodnak, hogy politikai ellenfeleik ellen küzdhessenek. Üvegházban ülnek és követ dobálódznak.

A tél küszöbén.

Az a szomorú kilátás van a télre, hogy a pauperizmus ijesztőbb mérveket fog ölteni. Tudjuk, hogy némely vidéken a buza gyengén adott. Az arató rész nem igen sokat juttatott a munkás ember kis kamarájába, eladóra alig jutott belőle s azért már ősszel neki kellett esni a késznek. Míg újra vidul a határ, bizony sok gondteljes nap virrad a magyar munkásra.

Ebben a helyzetben még inkább meg kell gondolnunk, hogy a mezei munkásnak a téli keresetre való alkalmat meg kell okvetlen adnunk. Mivel adhatjuk ezt meg jobban, mint a gazdasági háziiparral. Körülbelül 100,000 már azoknak száma, kik Magyarországon háziiparral foglalkoznak, vagyis nyírfaseprűt kötnek, gyékényt fonnak, talicskát, kasza- kapanyelet faragnak, szóval odahaza kis tudománytal, de nagy igyekezettel és szorgalommal napról-napra az élelmiszert megszerzik. Hogy a mezőgazdasági háziipar nem afele csipp-csapp dolog, kitűnik abból, hogy Dorozsmán a gyékényfonók szövetkezetében 300,000 korona volt a forgalom. Pedig még itthon csak a kezdet kezdetén vagyunk. Hiszen például Svájcban a kopár óriás hegyek országában, a hol nem terem buza egy szem se, a nép mégis igen jól él. Jólétét köszönheti a téli iparüzésnek. Az a sok ur-

A „Neptun“ egy parti városka mentén vett horgonyt. A kapitány őrséget hagyva a fedélzetén, a matrózoknak szabadságot adott és csónakokon partra szállította őket, lelkőkre kötven, hogy a szabadidő eltelével kiki a helyén legyen.

S midőn mindeneket elrendezett volna, maga is csónakba szállt s kivezett a partra.

Mondják, hogy a tengerjáró ember a szárazföldi lakó előtt teljesen ismeretlen és megérhetetlen örömet érez, a midőn — odahagyva az örökké ingó-rengő hajó alkotmányát — a szilárd anyaföldön vetheti meg a lábát.

Ily örömet érzett a kapitány is, a midőn a partra lépett s gondatlanul élvezte a buja növényzet színeitől bájos panorámát s teli tudóval szívta magába az ezerféle virág bódító illatát.

Egyszerre gyanus zörejt hall a sűrűben.

Hirtelen mozdulattal odakap az övéhez s s kihúzza onnan két revolveret. Megvizsgálta. Rendben voltak. Megnyugtatta tovább folytatva sétáját; kezeit hátra téve, gondatlanul lépeget, a midőn egyszerre egy nagyobb fajta repülő madár suhanásához hasonló hang ütötte meg a füleit.

Tisztában volt vele, hogy ez csakis Lassótól eredhet, azért is pillanatnyi elhatározással az övéhez kapott, hogy pisztolyait onnan kihúzza s védekezzék támadója ellen. De a Lasso — mint

egy boa constrictor — teste köré csavarodva, megbénította karjait s ő azon vette magát észre, hogy hosszában a földre bukik s valamely, eddig még láthatatlan ellenség visszafelé hurcolja.

Bizonytalansága nem sokáig tartott, mert egyszerre elébe ugrott — a „vörös“ matróz s gúnyos, vérfigyasztó vigyorgással csak annyit mondott:

— Jó napot — Kapitány úr! Nemde mily változó az emberek sorsa! Egyszer fent, máskor lent. Eddig ön parancsolt nekem s mondhatom, nyomatékosan; a kötel-ütlegek nyomai még megvannak a testemen; most ön került a kezeimbe s én lettem önnek a parancsnoka s biztosíthatom, hogy nem kevésbé szigorúan fogok elbánni megkínzómmal. Arra ugyan el lehet készülni.

— Hitvány gazember — mondotta a kapitány — nem látod be még most sem, hogy szigorúságom mindig igazságos volt s javuláson célozta?

— Igen, javuláson, ott a parton, a hová kitett, indián hordák és fenevadak közé, a hol is csak Bowie késemnek köszönhetem, hogy éhen nem pusztultam. Különben kár vesztegetni a szót: ön hatalmában van s én leszámolni fogok egykori zsarnokommal!

— Irgalmat vásott szivedtől nem várok; ne kínozz tehát sokáig, hanem akasztass föl az első

fára, hogy vége legyen a komédiának — mondotta fogait csikorgatva a kapitány.

— Oh sokkal pompásabb eszmém van a leszámolást illetőleg — mondá a „vörös“, a kihez időközben több haramia képű társ csatlakozott. Ily mindennapi dolgot — akasztást — láthat az ember bármikor. A „Neptun“ kapitánya más halálnemet érdemelt, más elbánásra érett meg.

Ezzel hátrakötötték a kapitány kezeit, kendővel pedig erősen bekötötték a szemeit s azután magukkal hurcolták a szerencsétlen embert.

A nap már a delelő ponthoz közeledett, a midőn a vad csapat vezetője „állj“-t vezényelt.

A kapitány szeméről levették a kötélkeket s ő egészen ismeretlen, pusztá vidéken látta magát; egészen vedtelenül, halálos ellensége önkényének kiszolgáltatva. A közelben, egy farm udvarán, kötéltre erősítve, egy léggömb imbolygott idestova a perzselő atmoszféraiban; körülötte még foglalatokodott néhány ember s a gázzal való megtöltés utolsó teendőit végezte.

A „vörös“ t. i. hasonzorú cimborákkal összeállva, ballon captiv-val kémleltette a vidéket, hogy az átutazó karavánokat már messziről szemmel tarthassa s kifoszthassa.

Ezuttal más szerepet szánt a ballonnak.

(Folyt. köv.)

gyerek, aki karácsony tájt babát, lovat, kocsit és más eféle játékszert kap a fenyőgalyas karácsonyfa alatt, — azt a svajzi háziiparosok eszkábálták össze.

Nehol az órakerekeket csiszolják, másutt a művirágokat készítik, vagy a képereteket vésik, ott mindenütt vastag füst csavarodik föl a házak kéményén és bizony a tűzhelyen tyúklevés fő, pedig Nagy Frigyes a híres porosz király nem kívánt egyebet népeinek jólétére, minthogy minden alattvalójának legalább vasárnap tyúk főjön a fazekában.

A népjólétnek ezt a fokát elérték a háziiparral. Mert hiszen ennek nagyon is sok előnye van. Egyik előnye az, hogy nem kell hozzá tőke, ellehet kezdeni pénz nélkül. A másik, hogy a földmívelésügyi miniszterium küld akármely faluba tanító-mestert, a hol a munkásság sorakozik, hogy ő télen valamely háziipart akar elsajátítani. A harmadik nagy előnye pedig az, hogy majdnem minden vidéken a természet jóformán ingyen nyújtja a háziiparnak való nyers anyagot. Okos ember természetesen a háziiparnak azt a fajtáját választja, a melynek nyers anyaga a keze ügyében van.

Ahol erdő van, ott a faragás háziiparának kell természetesen elterjednie. Vizöntötte területeken a nád, gyékény, sásfonás ipara fog virágzni. Ahol szalmát kaphatunk vagy kukorica csuhét, ott ezeket fogjuk feldolgozni. A fő az, hogy amit dolgozunk, azért pénzt ne adjunk. Most, mikor Magyarországon a gyümölcs és szőlőtermelés olyan dicsérendő lendületnek örvend, most persze, hogy legjobb lesz gyümölcs és szőlőszállító kosarakat kötni.

Es itt a falu érdemes birájához, előjáróságához szólunk. A földmívelésügyi miniszterium a községnek ingyen ad annyi nemes fűzfa dugványt, amennyit a község akar. Azonfelül mindehhol megmunkálására holdanként 100 korona segítséget is ad a földmívelésügyi miniszter. Azért adja ezt, hogy termeltetvén a faluban valamely eddig értéktelen sovány földön a nemes fűzfa, a nép ráadhatta magát a fűzfaevésző fonására, szőlő- és gyümölcs-szállító, nemkülönbön baromfi szállító kosarak készítésére, a melyekből elég furcsa, hogy Galicziából millió darabokra valót hozunk minden estendőben Magyarországra. Pedig készíthetné ezt a nép, csak akarat kell hozzá.

De hogyan fogjuk meg a dolgot? Igen egyszerűen. Aki ezt a néphez való igaz hajlandósággal írott sorokat elolvasta, írjon egy pár kérészt a földmívelésügyi miniszterium *háziipari megbízottjának Budapestre* és ebben kérje meg a megbízott urat, hogy tanító-mester, háziipari előmunkás küldessék ki. Minél többen kívánják egy faluban a tanító-mestert, annál bizonyosabban ingyen megkapják. Akkor aztán a télen is lesz a népnek keresete és ha szorgalom, igyekezet társul a jószándékkal, rövid időn belül megalakulhat az értékesítő és termelő háziipari szövetség, mely ötven vidéki falu és városban egyszerre véget vetett a munkások téli inségének.

Meleg indulattal ajánljuk soraink komoly megszívlelését a nép minden barátjának figyelmébe!

Ujdonságok.

A pápa Zichy Nándorhoz.

A magyar katolikus közélet nagyérdemű vezérének gróf Zichy Nándornak igaz szeretettel és nagy fényvel lefolyt ünnepelésében részt vett a pápa Ó Szentsege is, a ki a bécsi nuncius útján meleg üdvözlését és apostoli áldását küldte az ünnepeltnek.

Granito di Belmonte bécsi pápai nuncius a következő francia nyelvű levelet intézte gróf Zichy Nándorhoz:

Kegyelmes Uram!

Ő Szentsege részt kívánva venni az üdvözlésekben, melyek nyolcvanadik születésnapja alkalmából érték és jóakarátát

akarva kifejezni Ön iránt, ki mindenkor buzgó katolikus volt, apostoli áldását küldi Önnek.

Midőn ennek a megtisztelő megbízatásnak eleget tesz, fogadja Kegyelmes-séged tiszteletteljes jókívánataimat.

Bécs, 1909. nov. 21.

Granito di Belmonte.

apostoli nuncius s. k.

Uj pénzügyigazgató-helyettes. A m. kir. pénzügyminiszter a helybeli m. kir. pénzügyigazgatóságnál üresedésben levő pénzügyigazgató-helyettesi állást *Tagányi* Nándor pü. tanácsos személyében töltötte be.

Nevezett igazgató-helyettes mint vármegyének egykori főlevéltárnokának fia, Nyitra városának falai között töltötte tanulmányi és szolgálati idejének legnagyobb részét s mint kipróbált, szakavatott és előzékeny modorú tisztviselő a közönség körében is köztiszteletnek örvend.

A megérdemlett előléptetéshez őszinte szívből gratulálunk.

Politikai üdvözlés. *Mérey* Lajost a nyitrai választókerület képviselőjét f. hó 21-én a kerület függetlenségi választópolgárainak 12 tagú küldöttsége üdvözlölte. A küldöttségben részt vettek: id. Deák János, Krachuny István, Géber Kornél, dr. Lellei Jenő, Aitner Ferenc, Novotny Vilmos, Deák István, Steiner Gyula, Palkó Ernő, Mérey Ágoston, Deák József, Filberger Vilmos. A megjelent kurucok csatlakozásukat fejezték ki a Justh Gyula vezérlete alatt álló függetlenségi párt politikájához s a pártvezért a tisztelgésből kifolyólag táviratilag üdvözlöttek.

Kinevezések. Az igazságügyminiszterium vezetésével megbízott miniszterelnök *Blazsek* János galántai járásbírói díjakot az aranyosmaróthi járásbírói díjhoz végrehajtóvá nevezte ki.

A m. kir. igazságügyminiszter *Bachó* Ede rózsashegyi törvényszéki joggyakornokot a trencsényi kir. törvényszékhez jegyzővé nevezte ki.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter *Kelemen* Ferenc okl. tanítót a nagytapolcsányi állami elemi iskolához, *Károlyi* Károly sissói közs. el. iskolai tanítót a ghyemesi állami elemi iskolához rendes tanítótá nevezte ki.

A pénzügyminiszterium vezetésével megbízott miniszterelnök *Obermayer* András galgóczi adóhivatali segédet ellenőrré, *Kromer* Sándor puhói első osztályú ellenőrt másodosztályú pénztárnokká: *Sebestyén* Kálmán beszercebányai pénzügyi fogalmazó gyakornokot a nyitrai pénzügyigazgatósághoz pénzügyi fogalmazóvá végleges minőségben kinevezte.

Első nődoktor Trencsénben. *Artbauer* Gizellát a trencsényi Artbauer-család tagját Budapesten f. hó 20-án a bölcsélet-tudomány doktorává avatták.

Kirendelés. Az igazságügy miniszter vezetésével megbízott magyar miniszterelnök dr. *Stelina* Elek szakolcai gyakorló ügyvédet az ottani járásbírói mellett alkalmazott ügyészéi megbízottak állandó helyettesévé;

Vagács Antal a trencsényi ügyészséghez besorozott bírósági jegyzőt a trencsényi kir. ügyészség területére ügyészi megbízottak rendelte ki.

Áthelyezés. Az igazságügyminiszterium vezetésével megbízott magyar miniszterelnök *Vajda* Péter aranyosmaróthi kir. törvényszéki telekkönyvvezetőt a nyitrai kir. törvényszékhez helyezte át.

A pénzügyminiszterium vezetésével megbízott miniszterelnök *Fülöp* János pénzügyi fogalmazót pedig Nyitráról Budapestre helyezte át.

Hymen. *Kelecsényi* Rezső, fővárosi főgymnasiumi tanár oltárhoz vezette Érsekújvárott a plebánia templomban *Udeáros* Lujzika úrleányt.

Cserenyey Jenő segédszámtanácsos a cs. és kir. közös legfőbb számvevőszéknel, f. hó 27-én esküdtött örök hűséget néni *Jurenák* István miniszteri titkár bájos leányának Irmának Pozsonyban.

Simatsek József f. hó 22-én vezette oltárhoz rédeki *Rédeky* Irén úrleányt, *Rédeky* Géza nyitrai városi főkapitány bájos leányát.

Nyitrai városi polgárok értekezletei. A múlt hét folyamán a nyitrai városi képviselőtestület tagjai a küszöben álló képviselőtestületi választások és a tisztújítással kapcsolatosan két értekezletet tartottak. Az egyiket f. hó 23-án *Kútvaszer* István apátkanonok elnökléte alatt. Ezen az értekezleten nagyszámu képviselőtestületi tag volt jelen, a kik megbeszéltek a f. hó 30-án megejtendő választásokat. — A másik értekezletet *Turchányi* Ödön alispán hívta össze a vár-

megyeház kis termébe, a városi tisztújítás tárgyában. Az alispán ecsetelte az ezidőszerinti városi adminisztráció állapotait s annak hangsúlyozásával, hogy a tisztviselői állások betöltésére legcélszerűbb befolyást sem akar gyakorolni, felhívta a képviselőtestületnek jelen volt tagjait, hogy vegyék kezökbe az ügyet s indítsanak *szervezkedési mozgalmat* aziránt, hogy a tisztviselői állásokra minden tekintetben alkalmas férfiak választassanak meg. Az alispán ezután eltávozott az értekezlet köréből, mely *Crausz* Vince elnökléte alatt tovább folytatta tanácskozását. Egyelőre azonban csak abban történt megállapodás, hogy be kell várni a decemberi 2-án lejáró pályázati határidőt, s ennek eredményéhez képest lehet csak a további tanácskozásokat folytatni.

„Csak egy virágszálat” jelige alatt a József főhercegről nevezett Szanatorium Egyesület javára eszközölt gyűjtés eredményeként az egyesület társelnökehez *Thuróczy* Vilmosné szül. Toth Zsuzsanna úrnőhöz folytatódólagosan még a következő adományok érkeztek: özv. báró Stummer Ágostonné Tavarnok 100 kor. Báró Stummer Sándor Nagybodok 50 kor. Latinovis Dalszi Visegrád 3 kor. Báró Haupt Stummer Lipót 50 kor., összesen 203 korona.

Glósz Lipót f. A nyitrai Szent Ferenc-rendiek házának gyásza van. A zárda volt főnöke és nyitra-felsővárosi h. plebános *Glósz* Lipót f. hó 23-án hosszas szenvedés és a haldoklók szent-segének buzgó felvétele után életének 64-ik, szerzetességének 48-ik és áldozópapságának 41-ik évében a nyitrai kórházban elhunyt.

Glósz Lipót 1901-ben vette át a nyitrai ház vezetését és egyúttal a felsővárosi plebánia adminisztrálását. Buzgóága és nyájas, szívélyes modorával csakhamar megkedvelte magát híveivel s a Szent Ferenc-rendiek templomát látogató, de sőt az egész városi közönség osztatlan szeretetét és nagyrabecsülését bírta. Meghatóan nyilvánult meg ez a közbecsülés három évvel ezelőtt, midőn egy nagylelkű jötevő adományából a templom bel-seje díszesen megújított. Akkor vetekedve ajánlották fel a hívek szeretadományait a templom megújításával kapcsolatosan felmerült költségekre, mely áldozatkészégnek életre keltésében P. *Glósz* közkedvelt egyéniségének nagy része volt.

A helybeli Szent Ferenc-rendi zárda lelkipásztori teendői az elhunyt házfőnök alatt módfelett megsúlyosodtak. A mindössze három szerzetes papból álló kis gárda a vidékről beözönlő sok nép lelki szükségleteinek ellátásán kívül 1902. óta még a vármegyei kórház lelkesíti teendőit is végezte s P. *Glósz* 7 éven át nap-nap után ernyedetlen szorgalommal teljesítette a kórházi lelkeszkedés kötelességeit.

A túlfeszített munka aláasta egészségét s ez évi május hóban már oly súlyos lett az állapota, hogy teendőinek legnagyobb részét kénytelen volt rendtársainak átadni. Nehány hét előtt kivittette magát a kórházba, oda, ahol annyi embernek nyújtott lelki vigaszt és enyhülést. Ettől kezdve már csak csendes haldoklás volt az élete, míg végre mult kedden megváltotta őt szenvedéseitől a halál.

Temetése f. hó 25-én ment végbe nagy részvét mellett. Az elhunytat a kórház halottas kamrájából temették s a városi köztemetőben helyezték nyugalomra. A gyászszertartást *Kútvaszer* István apátkanonok vezette teljes segédlettel.

Az örök világosság fenyekedjék neki!

Az esztergomi egyházmegyéből.

Az érsekújvári kath. községi főgymnasiumnál megüresedett hittanári állást a hercegyrimás ideiglenesen a választás megejtéseig *Bresztyák* Sándor érsekújvári s. lelkészszel töltötte be. — *Herodek* Antal a vágsellyei esperesi kerület h. alesperesévé neveztetett ki.

A nyitrai ker. szociális egyesület nov. hó 28-án szociális estét rendez. Programm: 1. Szociális előadás, tartja *Franciscy* Lajos dr. 2. „Parasztkisasszony” népszínmű 3. felvonásban. Belépődíj tetszés szerint. Kezdeté d. u. 5 órakor.

Katolikus tanítók fegyelmi tanácsa. A magyar püspöki kar a r. k. elemi népiskoláknál alkalmazott tanítók és tanítónők, gazdasági szaktanítók, szaktanítónők és kántorok részére bizottságilag kidolgozott fegyelmi szabályzatot 1908. apr. 23-án elfogadta és ezt az 1907. évi XXVII. tc. 23. §-nak megfelelően némi észrevételek kíséretében 1909. márc. 22-én 37177. sz. a. záradékával a vallás és közoktatásügyi miniszter is jóváhagyta. — Ezen így megerősített szabályzat értelmében kegyelmes püspök urunk az egyházmegyei kath. tanítók és tanítónők fegyelmi

tanácsát folyó hó 1-vel kelt 3300. sz. intézkedésével, illetve kinevezésével ekkép alakította meg: Elnök: *Mihálik József* nyitrai apátkanonok, tagjai dr. *Teszelszky József* nagybicscei esp. plebános, dr. *Puchowsky Bálint* nyitrai esp. plebános és *Jakubovich Sándor* nyitrai elemi iskolai igazgató-tanító. Hivatalból tagjai még a mindenkori főtanfelügyelő és szentszéki ügyész.

Szent beszédek. A négy adventi vasárnapon a plebániái (piarista) templomban délelőtt 10 órakor az Isten léteiről tartottak sz. beszédek.

Törvényhatósági bizottsági tagválasztások. A f. hó 23-án megtartott törvényhatósági bizottsági tagválasztásokon megválasztottak: *Óteős* Ödön Holicsón, *Crausz Vince* Nemetprónán, dr. *Kostyál Miklós* Szeniczen, *Szépál József* Prasiczon, *Králik Adolf*, *Takács Béla* Egellen, *Bieliczky Kálmán*, dr. *Thuróczy Tibor*, dr. *Óteős Aladar* Radosócson (a radosóczi választásról lapunk más helyén is szólunk), dr. *Weil Zsigmond* Gájdelen.

Közigazgatási bejárás. A lócbresztovány—bohunicz—vittenczi h. é. vasút közigazgatási bejárása f. hó 15 és 16-án tartott meg. Az érdekelt községek, magánérdekelték és a hatóságok f. hó 15-én Bucsányban, 16-án pedig Vittenczen tárgyaltak. A tárgyalásokon a kereskedelmi miniszter megbízásából jelen voltak dr. *Adám Géza* miniszteri titkár, *Korányi Kálmán* műszaki tanácsos, aki az előadói tisztelet töltötte be, a földmívelésügyi miniszter képviseletében *Jul Jenő* műszaki mernök, a hadügyminiszterium képviseletében *Söveggyártó* őrnagy, a magy. kir. vasút és hajófelügyelőség részéről *Dalmady Ödön*, Pozsony vármegye részéről *Vermes Samu* főjegyző, dr. *Perger Kálmán* főszolgabíró, Pozsony megye közigazgatási bizottságának képviseletében *Császár Lajos* ügyvéd, bizottsági tag, Nyitra vármegye részéről *Langhammer Vince* főjegyző, *Machovich János* és *Frideczky Timót* főszolgabírók, a vállalatot *Uherék László* vállalkozó képviselte. Jelen voltak ezenkívül az érdekelt községek és uradalmak képviselői. Minthogy a vonal irányú ellen az érdekelték és a hatóságok közegek kifogást nem tettek, a hivatalos eljárás gyorsan fejeztetett be s most már csak a vasút végleges finanszírozása van hátra. Ertesülésünk szerint ez nagyobb akadályokba nem fog ütközni.

„Tanítók-háza” hangversenye. Oly széleskörű érdeklődés nyilvánul a hangverseny iránt, hogy a központi rendezőség méltányolva a több oldalról jövő óhaját, mely az időnek helyes megváltoztatására irányul, hogy a vidéki közönség is kevesebb legyen akadályozva a megjelenésben, a hangversenyt *december hó 8-án* (az ünnepen) tartja meg *este 6 órakor a főgimnázium tornacsarnokában*. A műsor a következő: 1. Schubert: Rosamunde. Nyitány. Előadja az Egyházi Zeneegylet zenekara *Pataki János* dr. kir. s. tanfelügyelő zongorakísérettel. 2. Strauss: Voci di primavera. Eneksolo. Előadja *Riszner Edéne* sz. Congedi Adrienne úrnő. 3. Ábrányi: Dalár szózat. (Dijjal koszoruzott pályamű.) Előadja az Egyházi Zeneegylet férfikara. 4. Gade: Novellák. Op. 53. I. és III. szám. Előadja az Egyházi Zeneegylet vonósokara. 5. Csiky: Csalogató. Böhm: Rothe Nelken. Delibes: Les filles de Cadise. Eneksolo. Előadja *Riszner Edéne* sz. Congedi Adrienne úrnő. 6. Beschnitt: Osszian. Előadja az Egyházi Zeneegylet férfikara. 7. Beethoven: Coriolan, Op. 62. Nyitány. Előadja az Egyházi Zeneegylet zenekara *Pataki J.* dr. zongorakísérettel. Hely-árak: Fentartott helyek (első három sor) 5 kor., IV—X-ig sorig 3 kor., X—XV-ig sorig 2 kor., állóhely 1 kor., diakjegy 50 fillér. Felülfizetések a nemes cél érdekében köszönettel fogadtatnak és hirtapilag nyugtaztatnak. Jegyek előre válthatók: Huszar István könyvkereskedésében, Verebely Geza divatárúzetében és Felsner Jónás dohánytözsdejében.

A keresztény nőegylet közgyűlése. A nyitrai keresztény nőegyletnek folyó hó 18-án tartott közgyűléséről már lapunk múlt számában hírt adtunk. A közgyűlés további lefolyásáról a következőket közölhetjük:

Az elnöki megnyitó és a folyó ügyek elintézése után a pénztárnoknak és a felügyelő bizottságnak a felmentés megadatván, *Crausz Vince* egyesületi pénztárnok azon már ismételtén előterjesztett kérelmét újította meg, hogy magán viszonyaira való tekintetből, pénztárnoki teendői alól végleg felmentessék; úgy az elnök, mint az egyesület összes tagjainak őszinte, közvetlen meggyőződésből jövő kérése sem volt alkalmas a pénztárnokot elhatározásában megingatni, mire az elnök mélyen atgondolt, szívhez szóló szavakkal köszönte meg azon hosszú évi, fáradhatatlan

buzgó tevékenységet, a mellyel *Crausz Vince* hervadhatatlan érdemeket szerzett az egyesület körül, mert, mint az elnök nagyon helyesen kifejezte, az ő állása a legnagyobb elfoglaltságot okozza, legtöbb gond és fáradozással van összekötve. A közgyűlés egyhangu határozatához képest, az elnökön köszönő szavaival, a pénztárnok érdemeinek kitüntetéseképpen, jegyzőkönyvbe lettek iktatva. Az így megüresedett pénztárnoki állásra özv. *Kopcsányi Nándorné* úrnót választotta meg egyhangulag.

A részben kilépés, részben elköltözés folytán megüresedett négy tanácsnokni állásra a közgyűlés gróf *Wilczek* Frigyesnét, dr. *Csernyánszky Aladár*nét, *Mérey* Lajosnét és *Langhammer Vincénét* választotta meg.

Az egyesületi alelnök felszólalása folytán a közgyűlés azon, részben illetékes helyről elhangzott kifogásokkal szemben, minthogy ha az egyesület a városi elhagyott gyermekek és szegények ellátására nem fordítaná azt a kellő gondosságot, a melyet egy a város közönsége, valamint a városi hatóság, a melyrészeről az egyesület anyagi támogatásban is részesül, tőle elvárhatna, elhatározta, hogy beadványnyal fordul a városi tanácshoz, a melyben ezen híresztelések ellen óvast emel, adatokkal kimutatja, hogy a teljes ellátásban részesülő elhagyott gyermekek közül huszonnégy Nyitra városi illetőségű, hogy a napi ellátásban részesülő mintegy 60—60 szegény *kizárólag nyitrai* és a penzadományban részesülő nagyobb számú szegény túlnyomó része szintén nyitrai. Az egyesület tehát a város részéről nyert adomány nagyságát messze tuhalaladó mérvben fejt ki a szegény ügy körüli tevékenységét Nyitra város területén is, s egyúttal megkéri a városi a városi tanácsot, hogy ezen adatokkal támogatott tényeket alkalmas módon a városi közgyűlés tudomására hozni szíveskedjék.

Elhatározta a közgyűlés, hogy taggyűjtést rendez s e célból aláírású leveket bocsájt ki.

Az egyesület részére történt adakozásokért, a melyek a közgyűlés folyamán részletesen ismertette lettek, a közgyűlés köszönetet nyilvánította.

A *Modrányi* Iván elhalálozása folytán megüresedett egyik felügyelő bizottsági helyre a közgyűlés *Crausz Vince* lelepi pénztárnokot választotta meg.

Felülfizetések nyugtázása. A *báni kath. legényegyesület* nov. 21-én jótékonycélú tanulmányt rendezett, amely alkalomból felülfizettek: gróf *Batthyány Vilmos* koadj. püspök 10 k. *Mihálik József* apátkanonok 10 k. *Belák József* 3 k. *Kapsz János* 3 k. *Tóth Kálmán*, *Riszner Gyula*, *Pelikán Ádám*, dr. *Wranovich Béla*, *Löffler István*, *Minárik Pál*, *Latkóczy Béla* 2—2 k. Mindezeknek, s az egyesület többi nemeslelkű jötevőinek legmélyebb köszönetet mond az egyesület *Elnöksége*.

A *nyitrai keresztény munkásegylet* f. hó 21-én tartott színelőadása alkalmával felülfizettek: *Kutvaszer István* apátkanonok 5 k. *Rauscher Ernő* 3 k. özv. *Bangha Istvánné*, *Belák József*, dr. *Cserenyey István*, *Fellner Jakab*, dr. *Franciscy Lajos*, *Juhari Károly*, *Valásek N.*, *Zsombokreczky A. dr.* *Bezák István* 2—2 korona. *Balás G. Ferenc*, *Kostyál János*, *Kardoss Géza*, *Koblicsek Ottokár*, *Filkorn Jenő*, *Koios József*, *Greschner János*, *Blahut József*, *Riszner Gyula*, *Hamar Sándor*, *Siklósi N.*, *Kramár József*, *N. N.* 1—1 korona. *Szteszkál Lukács* 40 fill. A szíves adományozóknak halás köszönetet mond az *egylet vezetősége*.

Tanácsülés. A nyitramegyei gazdasági egyesület folyó hó 20-án d. e. fél 11 órakor *Mezey Gyula* kir. tanácsos elnöklele alatt tanácsulást tartott, melyen az igazgató-választmány és közgyűlés elé terjesztendő anyag lett elő készítve.

A tanács az igazgató-választmány és közgyűlés határnapjával december 3-ikát tűzte ki.

Katholikus népszövetségi mozgalom. *Lesztén* f. hó 14-én rendkívüli népes értekezlet tartottat a Kath. Gazdakörben. Előadást tartottak: *Bieliczky Jusztin* szentszéki tanácsos és plebános, *Jarabek József* káplán. A plebános lelkes beszédére egyhangú határozattá lőn, hogy gróf *Zichy Nándor*t sürgönyileg üdvözlük s f. hó 18-án érte szent misét és szetu áldozást ajánlanak fel. Örömmel vette apraja-nagyja tudomásul, hogy *Hajdumegye* az ő rablási szandekú indítványával Nyitramegyében is csufosan megbukott. Ezután *Jarabek káplán* mutatott rá a szabadkőművesek iskoláink elleni fondorlataira.

A Katholikus Népszövetség *érszékújári* szervezete folyó hó 14-én tartott látogatott értekezleten, miután elhatározta, hogy gróf *Zichy Nándor*t, a katolicizmus ősz bajnokát 80. születése napja alkalmából üdvözlő, egyúttal tiltakozik a debreceni atyafiak szekularizációs javaslata ellen és

azt visszautasítja, továbbá megbotránkozásának ad kifejezést azon felületesség és rosszakarat felett, mellyel az egyes lapok a Ferrer eset alkalmából az egyházat és a katolikus papságot alaptalanul meggyanusították.

Szakacsánban, f. hó 21-én a helyi népszövetségi szervezet néhány szomszéd község bevonásával igen sikerült népgyűlést tartott, a melyen a kedvezőtlen idő dacára majdnem 2000 ember vett részt. A gyűlést *Keletényi Béla* tb. kanonok szép, lendületes beszéde nyitotta meg. Utána *Marszina András* káplán tartott tüzes beszéde; a kath. szervezkedés szükségességéről. A harmadik szónok *Gramantik Ágoston* a Kath. Népszövetség közp. megbízottja volt, aki népies modorban s mélyen meggyőző módon ismertette a Kath. Népszövetség társadalmi és népnevelő feladatait. A gyűlés sikerét az is bizonyítja, hogy a tagok eddigi számát (164) sikerült 40-el emelnünk s ekkép 1910. évre 204 tagunk van már, úgy hogy a szakacsáni plebánia területén nincsen család, a melynek legalább egy tagja nem volna népszövetségi tag is egyúttal.

Vágújhelyen igen látogatott nagygyűlést tartott a Katholikus Népszövetség helyi szervezete november hó 21-én gróf *Pongrácz Adolf* c. püspök, prépostplebános elnöklele alatt. *Galbany József* helyi igazgató szép beszédében méltatta gróf *Zichy Nándor* érdemeit a katolikus közéletben, majd *Gara Károly* tartott hosszabb beszédet a Népszövetség működéséről.

Jegyzői helyettesítés. Kisbábra az elhunyt *Lelkes Károly* jegyző helyébe *Ottinger Béla* újvároskai s. jegyző küldetett helyettesi minőségben.

Eszküdtbírók a nyitrai kir. törvényszéknél. Rendes esküdték: *Adrián János* Nyitra, *Haleczius József* Nyitra, *Andódy Péter* Nyitra, *Krammer Géza* Nyitra, *Schumichraszt József* Nyitra, *Mitták Arthur* Szokolca, *Bernáth Ferenc* Komjáth, *Berger Ernő* Vágújhely, *Vágher Sándor* Kovada, *Lenner István* Varnok, *Zerdahelyi Béla*, *Zerdahelyi Kányik Jakab* Nyitra, *Oszvald Aladar* Szokolca, *Andruska Lajos* Nagyatpolcsány, *Fuchs Zsigmond* Nyitra, *Susztek Ambur* Nyitra, *Jeszenszky Gyula* Vágújhely, *Felix Rezső* Nyitra, *Vragassy Jenő* Závada, *Einzinger József* Nyitra, *Adámik György* Privigye, *Wutzay Miklós* Nyitra, *Szlamka Rezső* Nagyatpolcsány, *Zelinka János* Vajk, *Pacsics István* Nagyatpolcsány, *Takács Károly* Nyitra, id. *Tompa Jenő* Nyitrapereszlény, ifj. *Kőck Antal* Nyitra, *Hajóssy János* Nyitra, *Bobek Mihály* Vágújhely. Helyettes esküdték: *Bekei Fülöp*, *Kiss István*, *Milecz Mihály*, *Boxhorn Fülöp*, *Goldberger Izidor*, *Kubányi István*, dr. *Lóránd József*, *Raffmann Mór*, *Kohn Armin*, *Messinger Miksa*, valamennyien Nyitráról.

Egy bakfis levele. Vettük a következő sorokat: Tisztelt Szerkesztő Úr! Akár érdekli Önt, akár nem, én már csak megírom, hogy a *keresztény szociális egyesületnek* múlt vasárnap színelőadásán pompásan mulattam.

Mindjárt az első felvonás elején, mikor a dohánykertészek víg népét a színpadon láttam, a hogy gondtalanul énekeltek és vigadtak, úgy szerettem volna közelebb gyűlni... Ne gondoljon kérem semmi rosra... Miért is van ilyen gondtalan víg élet — csak a színpadon?

Jankovics Pál szájában *Kelemen Tamás* uram pipája eszembe juttatta édes apámat, aki épp oly nyugodtan szokott pöfélgetni s akit falusi szokásaiért épp úgy szokott pirongatni a mama, mint a hogy megtette azt *Kelemen úrral* neje *Matild*, *Kutalik* Malcsika. Ilyenkor én hallgatók és lapulok mint a *Kelemen Tamás* leánya, *Valasek Böske*. Igazán, mikor a Bösket *Kelemen Jolán* szerepében láttam, úgy gondoltam, hogy szakasztott mása egy falusi libának, olyannak, mint a minő jó magam vagyok.

De én bizony nemcsak a falusi libácskát láttam meg a Böskeben, hanem gyönyörködtem a szép hangjában is. Ha én is úgy tudnék énekelni! *Rusz Gusztó* *Rezeda* Marcelje olyan harsgra lobbantott, hogy meg most is gyűlölöm a nagyvárosi svihakokat... *Tyepliczky István* *Fidibusz Fricije*, *Kálmán Béla* *Zerge Pistája*, *Nagy Endre* *Fonák Laci*ja úgy mulattattak, hogy meg most is csak nevetni tudok, mikor egy leha ficsúrt látok, egy-egy krakellert.

Lehoczky Margit, özv. *Gönczöl Jánosné* olyan részvételt gerjesztett bennem, hogy higgye meg Szerkesztő úr, nem szeretnék *özvegy* lenni...

Mikor *Risnyoscsky János* *Fatylol* *Gergely* szerepében az ő érces baritonján énekel és a Böske mellett turbékol, *megirigylem* a parasztkisasszony sorsát... Nem is tudom kifejezni, milyen vagy támadt bennem, hogy ha legalább *Tyepliczky Annus*, *Viki* szobaleány lehetnék, aki

közéről láthatta a Gergely és a Böske nagy boldogságát...

Viola Endre a Gereben Tamás szigorúságával megrémített. Oh nem szeretnék ilyen szigorú papát, még kevésbé ilyen szigorú férjet.

Valahányszor pedig **Viola** Béla a pletykás Sánta Matyi nagy mérgesen földhöz vágta a sapkáját, mindannyiszor kacagtam és velem kacagott az egész terem.

A haragos kis Ágnes, **Magyar** Jolán tojós tyúkját már éppen meg akartam venni, mikor kislát, hogy a tyúk meg van löve, meglötte a Rezeda Marcel.

Marek Gizivel és **Enhoff** Terecsivel szerettem volna dohányleveleket fűzőgetni, nem a dohánylevelekért, sem a fűzőgetésért, hanem azokért a csinos legényekért, a kikkel együtt fűzőgetek...

Felvonás közben bekukuskáltam a színpadra, a kulisszák mögé. Ott láttam a harmonium mellett egy urat. A sügő, **Tyepliczky** Lajos megsúgta nekem, hogy az **Cserenyey** tanár úr. Ahá — gondolám — most már tudom, miért volt a színpadi ének olyan szabatos és összevágó!

A színelőadás után valósággyantáncoltam magam. Még most is fáznak a lábaim... A tánc alatt keletkezett érzéseimről is kellene beszámolnom, tudom, azokra is kíváncsiak, de azt már juszit sem mondok el.

Emőke, 1909. november hó.

Lini.

Pályázat hittanári állásra. A Luszicza Gyula halálával megüresedett érsekújvári községi kath. főgymnásiumban betöltendő rendes hittanári állásra a hercegprímás december hó 5-ig terjedő határidővel pályázatot hirdetett. Csak középiskolai hittanári minősítéssel bíró áldozópapok vehetnek részt a pályázatban. A pályázatok Érsekújvár város tanácsához címzendők és a főegyházmegyei irodába küldendők. A hittanár javadalmazása 3000 korona.

FMKE-nap. A nyitrai izr. népiskola tanítótestülete a F. M. K. E. javára 1909. november hó 28-án az iskola dísztermében FMKE napot rendez. — A nyitrai színpadon elemi iskolák ifjúsága, a „Felvidéki Magyar Közművelődési Egyesület” javára f. évi november hó 28-án, a „Nyitrai színpadon” Társaskör helyiségekben „F. M. K. E. ünnepélyt” rendez. Belépti-díj: személyenként 50 fillér. Felülvezetések nyilvánosan nyugtáztatnak. Az ünnepély sorrendje: 1. Szózat. Éneklük az állami iskola növendékei. 2. A vendégek üdvözlése. 3. A F. M. K. E. működésének ismertetése dr. Rácz István, szolgabíró. 4. Cserebogár (Magyar ábránd) Mihálytól. Zongorán eljátssza Pollák Ilonka k. a. 5. A róm. kath. elemi iskolai tanulók szavai. 6. Az állami iskolai tanulók szavai. 7. Az izraelita tanulók szavai. 8. Kutyaféjű tatárok. (Vígjáték) Zöldi Mártontól. 9. Liszt Ferenc „12 rapszódiaja és Kuruc nóták” ének kísérettel. Előadja: Scholtz Mimi k. a. 10. Himnusz. Éneklük az izraelita népiskolai tanulók.

A Nyitrai Ingyentel javára újabb a következő adományok folytak be: Reitmann Samu Bécs 20 kor. Nyitra vármegye 200 kor. Nyitrai ügyvéd dr. Gáspár József halála alkalmából kosszorúból fenmaradt 37 kor. Verebely Géza Nyitra 20 kor. Összesen 277 kor. Fogadják a jószívű adakozók nemes áldozatkészségükért a Nyitrai Ingyentel vezetőségének hálás köszönetét. — A Nyitrai Ingyentel humánus intézményét tudvalevőleg csakis a közönség önfeláldozó támogatása tartja fenn. És erre az önfeláldozó, nagylelkű támogatásra sohasem volt nagyobb szükség, mint most a téli időszak beálltával, a midőn a társadalmi nyomor megdöbbentő jelenségei szinte oda kiáltják fulunkba az isteni parancsot: Szeresd felebarátodat, mint te magadat! Támogassuk tehát a Nyitrai Ingyentel intézményét, a mely ezt az isteni parancsot követve, taplalja segélyre szoruló, nyomorgó embertársaink gyenge csecsemőit, hogy valamikor a dolgozó társadalom erőteljes munkabíró tagjaivá válhassanak, s ne tegyek még kedvezőtlenebbé a gyermek halandóság amugy is szomorú statisztikáját. A közönség kegyes adományait a Nyitrai Ingyentel vezetőségének címére sziveskedjek küldeni. Nyitra, 1909. nov. hó 19. — A Nyitrai Ingyentel vezetősége.

A radosóczi választás. Nincs a vármegyei törvényhatósági bizottságnak olyan kerülete, a mely választás dolgában annyi gondot és bajt okozna a törvényhatóságnak, mint a radosóczi kerület. Az 1907-iki törvényhatósági választások óta Radosóc kétszer választott s a választást mind a két ízben több rendbeli szabálytalanság és törvénytelenesség miatt meg kellett semmisíteni. Folyó hó 23-án harmadszor is választott a kerület s minden valószínűség szerint ismét eredménytelenül. Tudósítónk ugyanis írja, hogy a szavazó-

kat meg nem engedett módon befolyásolták. A szavazóhelyiségbe vezető kapu alatt **hatósági emberek hivatalos állásukra való hivatkozással** az alkotmánypárt céduláját nyomták a szavazók kezébe. Minthogy az elnök — írja folytatólagosan tudósítónk — ezt a nyilvánvaló törvénytést megtiltani nem volt hajlandó, bár őt arra dr. **Rovenszky** István radosóczi káplán a néppárt egyik bizalmas férfa egyenesen felhívta és felkérte, dr. **Rovenszky** a többi bizalmi férfival együtt ismételtén kifejezett tiltakozás közben ott hagyta a szavazó helyiséget és a néppárti szavazókat, a kik az alkotmánypárt embereivel szemben túlnyomó nagy többségben voltak, haza küldte.

A választást újból megfélebbezik. Ez a választási komédia, mely a radosóczi kerületben évek óta minden évben megismétlődik, hű tükre a hollíci járásban uralkodó közigazgatási állapotoknak, melyekből azonban csak éppen azok nem okulnak, a kiknek kellene.

Új olvasókör. Pöstyénben 1909. nov. 28-án nyílik meg a „Gazdák és iparosok olvasóköre”. Az ünnepi program a következő: 1. Délután 4 órakor a kör helyiségeinek ünnepélyes megáldása. (Az új épület három szép nagy szobából áll.) 2. Isten áld meg a magyart. Éneklük a kör dalárdája. 3. Megnyitó beszéd, tartja Dr. **Visnyovszky** József. 4. Magyar népdalok. Éneklük a dalárda. 5. Miért volt szükség Pöstyénben Hitel-szövetkezetre? előadja **Prazmowszky** József plebános. 6. Az olvasókör keletkezésének története: előadja **Smeringa** Géza ügyvezető igazgató. 7. „Hazádnak rendületlenül”. Éneklük a dalárda. A kör létesítése — úgy anyagi, mint szellemi tekintetben — **Smeringa** Géza r. k. iskola-igazgató érdeme.

Jönnek a színészek. **Szabó** Ferenc f. hó 30-án kedden vonul be társulatával Nyitra, hogy a nyitrai szezonot megkezdje. Társulata 30 előadó és nagyszámú segédszemélyzetből áll.

Vasuti hírek. Az **Üzbégh-radosnai** vasutat f. h. 25-én nyitották meg és adták át a forgalomnak. Az új vonat napjában háromszor fog közlekedni Nyitra—Üzbégh és Radosna között.

A **Komárom-érsekújvári** vasut is gyorsan közeledik a befejezés felé, úgy hogy a vasut megnyitását most már építési akadályok nem késleltethetik. A múlt napokban a Komáromnál épített Dunahidon próbaterehést végeztek, mely kielégítő eredménnyel végződött.

Ismeretterjesztő előadás Szakolczán. Az ismeretterjesztő előadások rendezősége Molek Antal szárnykürtös, a bécsi népopera társulat vendégfelügyelője Szakolczán f. hó 27-én a városi vendéglő nagytermében tartotta a téli szezon első előadását.

Beszűntetett sajtóper. Lapunk mult számában közöltük, hogy dr. **Ozorai** József érsekújvári ügyvéd sajtóper indított a Nagysurány és Vidéke cím alatt létezett, de már körülbelül két év előtt megszűnt hírlap ellen. A sajtóper azonban, melynek fő tárgyalása f. hó 23-ára volt kitűzve a főmagánvádló beszűntette, minthogy időközben az említett lap szerkesztőjétől Láng Lipóttól teljes elégtételt kapott. Láng ugyanis tanuk előtt a következő nyilatkozatot tette:

„Alulírott Láng L. László ezennel kijelentem, hogy az általam szerkesztett „Nagysurány és Vidéke” újságnak 1907. évi 17-ik számában „Utazás az alispánság körül” és a következő 18-ik számában „Még egy cáfolat” címe alatt megjelent két újságcikknek dr. **Ozorai** József ügyvéd úrra vonatkozatható s általa vagy bárki által sértőnek vehető összes kifejezéseit, állításait és egész tartalmát ezennel visszavonom. Elismerem, hogy ezen újságcikkben foglalt állítások nem felelnek meg a való tényeknek s végtelenül sajnálom, hogy a politikai küzdelmek között elragadtattam magam s téves információk után indulva dr. **Ozorai** József urat megbántottam. Annál mélyebben sajnálom ezt, mert be kell ismernem azt is, hogy dr. **Ozorai** József ügyvéd urat s az ő politikai szereplését én nem is ismertem, s hogy dr. **Ozorai** József ügyvéd úr semmi legkisebb okot sem szolgáltatott nekem arra, hogy őt megtámadjam és bántalmazzam. Ezen legmélyebb sajnálatomat ismételtén kifejezve és kijelentve azt is, hogy én dr. **Ozorai** József urat sérteni nem akartam s azon újságcikk megírásánál engem sértő szándék nem vezérelt. dr. **Ozorai** József úrtól — dr. **Sztránszky** Izor, **Steiner** Gyula, dr. **Lellei** Jenő és dr. **Kukán** Béla urak, mint tanuk előtt ezennel előszóval is és jelen nyilatkozatom kiállításával is, őszintén bocsánatot kérek.

Kérem dr. **Ozorai** József urat, hogy ezen bocsánatkérésemet elégtétel gyanánt fogadják el s

az ellenem ezen újságcikk miatt folyamathatott fenyítő pert szüntesse be. Feljogosítom dr. **Ozorai** József urat, hogy ezen két eredeti példányban kiállított nyilatkozatomat a bírósághoz beterjeszthesse, azt bárkivel közölhesse és a hírlapokban tetszése szerint bárhol és bármikor az én költségeimre közzététhesse. — Kelt Nyitra, 1909. évi november hó 21. **Láng** L. László s. k. Előttünk: dr. **Sztránszky** Izor s. k. **Steiner** Gyula s. k. Dr. **Lellei** Jenő s. k. Dr. **Kukán** Béla s. k.

Sportegylet Nagybecskén. A szórakoztató és testedző sport üzésére Nagybecskén egyesület alakult. Az új egylet tisztikara a következő: **Domaniczky** László elnök, ifj. dr. **Holzmann** Lajos alelnök, **Simon** Lajos titkár, **Chaszórn** jegyző, **Draxler** felügyelő, **Durny** Milán pénztáros, **Nemes** Mór művezető, dr. **Beck** ügyész, dr. **Markfeld** orvos. Báró **Popp** német dísztagul választották azért a nagy elismerésre méltó bőkezűségéért, mellyel egy katasztrális holdnyi területet az egylet fennállásának tartamára, annak céljaira szíves volt díjmentesen átengedni. Dísztagok lettek még dr. **Teszelszky** József országgyűlési képviselő és **Tombor** László, a tüzoltó egyesület megalapítója.

A beczkói Vághid. A Bezkóról építendő Vághid tárgyában Nyitra és Trencsén megye hivatalos közegei és az érdekeltség, **Baross** Jusztin trencsénmegyei alispán elnöke alatt Bezkón értekezletet tartottak. A megjelentek a hid építését egyhangulag indokoltak, sőt föltétlenül szükségesnek fogadták el és hosszabb vita után ugyancsak egyhangulag a három terv közül a Vágrakó és a vágujhelyi botgyár irányában építendő hidat fogadták el. Terve vették még a hid mindkét oldalán 7 km. hosszban az átkelések beszüntetését. Mivel azonban sem a megyei képviselők, sem a községek kiküldöttei nem adhatnak a hozzájárulás nagyságáról felvilágosítást, ennek alapján az alispánok fogják ezt hivatalos uton megállapítani. Az állami hozzájárulás nagysága is ismeretlen, s így az egész terv még igen kezdetleges stádiumban van.

Hivatalos hirdetés. Közzéteszem, hogy a m. kir. nyitrai 14. honvéd gyalogezred f. hó 29-én és 30-án éles töltennyel lögyakorlatot fog tartani. Lövészet helye: Darázs község, Pleska hegy, Kolostor és a Darázs—Tormosi műút közti terület. Lőirány: Kajsza község irányából Pleskahegy Menyhe felé. Darázs község Pleska hegy és Szt.-Királyhegy délnyugati oldala és a darázsai műút közti területen a tartózkodás életveszélyes. A lövészet tartama: reggel 8 órától di u. 4 óráig. Az utak, mint a veszélyeztetett terület biztosításáról a honvédség fog gondoskodni. Figyelmeztetem a lakosságot, hogy a fent jelzett helyen a megjelölt időben tartózkodni életveszélyes. — Nyitra, 1909. évi november hó 24-én. **Rédeky** Géza, főkapitány.

Duhajkodó násznép. Kiss Sándor vágvecei legény 17 társával Sopornyára ment e napokban egy lakodalomra. Az esketési szertartás után a násznép természetesen a lakodalmas háznál evés-ivásra tért vissza. Mikor a jökev tőpontra hágott, a sopornyaiak Kiss Sándorral az élen dorongokkal felfegyverkezve, a faluba indultak. Mindjárt a lakodalmas ház előtt találkoztak **Prebela** Pál sopornyai legénnyel, kit minden ok nélkül ütlegetni kezdtek és a dorongokkal úgy helyben hagyták, hogy eszméletlenül összerogyott. A szerencsétlen, akit balsorsa a duhajkodó részeg alakok utjába sodort, most halállal vívódik. A duhajkodókat a csendőrség mind hatalmába kerítette, csak Kiss Sándort nem sikerült elfogni. A híres legény eltűnt Vágvece tájékaról.

Tragikus haláleset. A lapunk mult számában a fenti cím alatt közölt hírlapunk — belapataki tudósítónk közlése nyomán még a következőkkel egészíthetjük ki. A szerencsétlen véget ért **Szlugeny** Györgyöt a nov. 15-iki vásár alkalmával delután érte az orvtámadás. A sebesült megérezhette a szűrés veszedelmes voltát, mert miközben egy közeli házba vitték, fájdalmasan hangoztatta: már felneveltem apró gyermekeimet! Az előhívott rokonok azután, mert a községben orvos nincs, kocsit után nezték, s csakhamar elküldtek **Rudnóra** az ott lakó kórorvosért. Hogy a boldogtalant gyors orvosi segítséggel meglehetett volna-e menteni, azt talán csak a tapasztalású kórházi orvosok tudnák megmondani. Tény, hogy az orvos csak másnap délelőtt érkezett meg; akkor pedig már nem tehetett egyebet, minthogy a beteget, kitódult beleivel, a nagytapolcsányi kórházba szállíttatta. Még élve hozták be kísérői a kórházba éjjeli 11 órakor, hol nyomban megoperálták, segíteni azonban nem tudták rajta, — reggel felé kiszenvedett. Tragikussá éppen az teszi

az esetet, hogy egy elete java korában levő családapának el kell pusztulnia egy, látszólag, csekély sebesülés miatt, holott ha orvosi segítség kéznél van, elete esetleg meg lett volna menthető nagyszámú családja számára. És a közel ötezer lelket számláló, a körösvényi székelytől 16 kilométernyire eső községben hány emberélet pusztulhat el ily áldatlan módon a XX. század humanizmusának nagyobb diosóságára! Érdemes volna erről egy keveset gondolkodni az illetékes tényezőknél. A szurkáló cigánysuhanc, egyébként szabadon jár.

A magyar Ahasverus. A vallás- és közoktatásügyi miniszter *Surányi* Károlyt beszercebányai kir. kath. főgymnasiun tanárt — *Maró* Gergely naptárszerkesztőt — ismét áthelyezte, még pedig negyedfél év alatt most már hatodszor. A hányatott ember ez alkalommal a budapesti kir. tanfelügyelő mellé rendeltetett ki szolgálatára. Vajjon meddig lesz ott maradása?

A magyarországi munkások rokkant- és nyugdíjgyűlésének központi választmányára minap tartotta rendes havi ülését. Kulcsár István alelnök vezetésével. Katits Antal igazgató jelentéséből örömmel vették tudomásul, hogy a folyó év első kilenc hónapjában 24 ezer új tag lépett az egyesületbe, kikkel a rendes fizető tagok száma 89 ezerre emelkedett. Az idén 750 ezer koronával növekedett az egyesület alaptökeje, mely most már a 4 760 000 koronát meghaladta. Az idén 51 új fiókpenztárat szerveztek s ezek száma 282. Különösen nagy jelentőséget ad az egyesületnek azon tény, hogy 1903 óta 628 rokkant és elaggott tagjának és 170 árvának állandó segítésére hatszázezer koronát meghaladó összeget fizetett ki. A rokkantak 840 től 1292 fillérig terjedő heti segélyt kapnak, míg az árva heti segélye 140-től 215 fillérig terjed. Azonkívül számos özvegy is kapott segítséget. Örömdetes tudomásul vették, hogy a kereskedelmi kormány további 3 évre évi 5000 korona állami támogatást helyezett az egyesületnek kilitásba. Ujabbban 200 koronával alapító tagokul belettek: Moson vármegye, Kassa, Kolozsvár, Nyiregyháza, Szekesfejérvár, Ungvár városok és Salgotarján nagyközség, továbbá az Orsz. Közp. Hitelszövetkezet. Az érdeklődőknek szívesen szolgál fölvilágosítással az egyesület nyitriai fiokja.

Új ipari alapítások. Új papírgyár. Vágvölgyi papírgyár r.-t. cég alatt Budapesten új részvénytársaság alakult 500 000 korona alapítókével. Az új vállalat megvette a Trencsénmegyében, Alsószalánán levő üzemen kívüli papírgyárat. Az ott termelendő papírt maga konfekcionálja és csomagolópapírt csak feldolgozott és konfekcionált állapotban fog majd piacra hozni. Szokolca város legutóbbi közgyűlésén községi téglagyár építését határozta el.

A vágsellyei munkásgimnázium. Az Országos Magyar Szövetség Vágsellye—Vágykirályi Bizottsága szervezte *munkásgimnáziumot*, melyben a földmivelő, iparos-, és kereskedő ifjúságnak a legszükségesebb tudnivalókból szemléltető képekkel magyarázott rendszeres és sorozatos előadások fognak tartatni, f. év november hó 28-án d. u. 4 órakor az állami ovoda nagy termében nyitják meg ünnepélyesen. — Az előadások sorrendje: 1. Minden vasárnap d. u. 5—6-ig az ovoda termében a magyar nemzet története vetített képekkel, előadja: Illényi Mihály áll. elem. isk. tanító. (A történelmi előadások Vágsellye egyetemes közönségének is szólnak.) 2. Minden hétfőn, esetleg minden második hétfőn este 8—9-ig magyar iránytan különös tekintettel a polgári ügyiratokra, előadja: Székely Norbert áll. elem. isk. tanító. 3. Minden kedden este 8—9-ig Magyarország földrajza, előadja: Gombos József áll. elem. isk. tanító. Vetített képekkel magyarázott előadás. 4. Minden, esetleg minden második szerdán este 8—9-ig gyakorlati számtan és mértan, előadja: Székely Norbert áll. elem. isk. tanító. 5. Minden csütörtökön este 8—9-ig ipartörténet, előadja: Péter József áll. elem. isk. igazgató-tanító. Vetített képekkel magyarázott előadás. 6. Minden pénteken este 8—9-ig egészségügy, előadja: Illényi Mihály áll. elem. isk. tanító. Vetített képes előadás. 7. Minden, esetleg csak minden második szombaton este 8—9-ig egyszerű kereskedelmi és műhelyi könyvelés, előadja: Gombos József áll. elem. isk. tanító. Ünnepeken nincs előadás. Az előadások nyilvánosak és ingyenesek, és azokban a bejegyzett hallgatókon kívül az érdeklődők — 14 évtől fölfele — résztvehetnek. — Az Uránia szövegével és vetített képekkel rendezett népszerű felolvasások idő és sorrendje: 1. 1909. december 8-án „Babilon és a Biblia” 34 képpel. 2. December 26-án „Házialattaink egészségeről” 39 képpel. 3. 1910. január

6-án „A tudóvesz” 59 képpel. 4. február 2-án „A Vágvölgye” 60 képpel. 5. március 12-én „Szabadságharcunk 1848/49-ben” 59 képpel. 6. március 27-én „A gyümölcs műveléséről és értékesítéséről” 66 képpel. A felolvasásokat az állami ovoda termében d. u. 5 órakor tartják. A felolvasások ingyenesek. Meghallgathatja mindenki 14 évtől fölfele. A felolvasás szövege 10 fillérért megszerezhető. Az intéző bizottság élén *Déri Elemér* elnök és *Vogel József* jegyző állanak.

Vadorzó a nyitri piacon. Klosszermann Róbert csermendi lakos f. hó 26-án délelőtt 12 darab nyulat és 4 foglyot hozott a nyitri piacra eladás végett. De póruljárt. Községi igazolványa nem volt, a rendőrség a vadat elszedte tőle és a városházára vitte.

Aki a hidat ágyának nézi. Szitár János zabori lakos f. hó 21-én kora reggel rándult le Zoborról Nyitrára. Dolgát elvegezvén sikeresen, áldomást csapott rá. Nem is egy helyen, hanem több korcsában. Mikor már alaposan elázott és hallotta a déli harangszót, hazafelé készült. Ment is egy darabig, de lábai alatt ingott a talaj. Szédülés fogta el. A hiduteai vámhídnál azonban megállapodott. Szemeit homály fogta el és pilláira ránehezedett az álmom. Le is feküdt szépen, mintha odahaza volna. Alig pihent le, a vámnál posztoló rendőr megzavarta első edes álmában. Talpra akarta állítani, de nem sikerült. Az aramennő emberek segélyével végre a város lakárah szállította. Majd a városházára került, hol megmagyarázták neki, hogy senki emberfiának nem szabad a hidon aludni, mert a hid tülön-tül kemény és veszedelmes ágy.

Elveszett karperec. Dr. Szathmáry István vármegyei aljegyző neje a kaszinó f. hó 20-án tartott mulatságán tánc közben elvesztette arany karperecét. A megejtett nyomozás dacára az értékes arany karperec mai napig sem került meg.

Aki nem respektálja a hatóságot. A rendőrbiztos f. hó 20-án előfogott kirendelési végzést kézbesített Kuglyics István nyitri fuvarosnak. Talán másutt is akadt munkája aznapra, így kellemetlen volt neki a rendőrbiztos intézkedése. A végzést semmi szín alatt sem akarta elfogadni. Mikor a kézbesítő figyelmeztette a következményekre, nagy haragra lobbant és nem epen épületes szavakkal bírálgatni kezdte a hatóság működését. A rendőrbiztos feljelentéssel élt Kuglyics ellen.

Utcai botrány. P. J. szobafestő nemcsak esetjét szereti mártogatni a folyadekba, hanem a torkát is szereti locsolgatni természetesen nem alkoholmentes folyadekokkal. Folyó hó 20-án a kellelénél többet vett be, mert az ital kiforgatta emberi mivoltából. Az utcán hatalmas botrányt csinált, belekötve a járókelőkbe. Mivel a rendőrök lecsillapítani nem tudták a neki szilajult festőt, a városházára vittek, hogy a mámort kialudja.

Csavargó péksegéd. A rendőrség f. hó 25-én előállította Valasek Géza tormosi illetőségű péksegédet a városházán, kilincselés, illetve kéregetés miatt. Az előállítás folyamán kiderült, hogy Valasek ellen a nyitri kir. törvényszék körözést rendelt el, amennyiben hatóság elleni erőszak bűntette és magánlakásértés miatt számolni akar vele. A kapitány elrendelte a péksegéd letartóztatását.

Erőszakos elmebeteg. Teséni József sághi lakos f. hó 25-én minden orvosi bizonyítvány nélkül akarta magát felvételni a nyitri kórházba. És hogy az igazgató felvilágosította, hogy, igazolvány nélkül fel nem veheti, erőszakoskodni kezdett és a kórházból nem akart távozni. A főorvos telefon útján felkereste a városi rendőrséget, hogy az alkalmatlankodót távolítsák el és vezessék a városi főorvos elé, majd ha az ellátja Tesénit igazolvánnyal, felveszi a kórház bármely osztályába. A hatósági orvos megvizsgálta a beteget és rajta az elmebeteg tüneteit konstata. A szegény előhalottat ezután beszállították a kórházba.

Eltűnt ingek. Oravicsék Ignác párutcai lakos neje szabad óráiban mosással kereste meg a házhoz azt, amire férjének csekély fizetéséből nem tellett. F. hó 13-án felmegy a padlásra, hogy a ruhaszárító kotelen elhelyezett 2 férfi és 3 női inget mángorló alá tegye. Nagy volt azonban meglepetése, mikor az ingeknek csak hűlt helyét lelta. A dologról a rendőrségnek jelentést tett, ki a tettest Krausz Izrael cipészmeister Kacsák György nevű inasában fellelte. E jeles csemete volt különben azonos azon pekforájú tolvajjal, ki a múlt hetekben Strausz berkocsis istállóját kifosztotta.

Megkerült a tettes. F. hó 16-án a rendőrségnek tudomására jutott, hogy az október 27-én Lukácsik Jánosné kárára elkövetett lopásból eredő dunnát Hradeckzy Mihályné párutcai lakos vette meg. Kihallgatás folyamán előadta, hogy a dunnán kívül még egy sárgarépa mozsarat és egy hizott libát is vett özv. Javorka Istvánától. A jeles nő jelenleg lopás miatt az igazságügyi palotában van hűvösre téve. Majd ha leüli büntetését, kérdőre vonják a fenti lopásért is.

Szappangyártási és zsidradékipari tanfolyam. A pozsonyi kereskedelmi és iparkamara értesíti az érdekelteket, hogy a m. kir. technológiai iparmuzeum 1090/10. évi szappangyártási és zsidradékipari tanfolyama december 1-én veszi kezdetét. A tanfolyam a különböző állati és növényi zsidradékok előállítását, tisztítását és eldolgozását, nevezetesen a premier jus, az ételzsidradékok, technikai olajok, zsidradéktermékek, kencek, krémek, bőrkonzerválószerek, az illóolaj gyertyák és szappanok gyártását tanítja. A beiratáskor 20. korona fizetendő laboratóriumi szerekre, különben a tanfolyam díjmentes.

Ruházati cikkek szállítása. A pozsonyi kereskedelmi és iparkamara közli, hogy a cs. és kir. közös hadügyminiszterium az 1911. évtől számítandólag több éven át szükséges vászon és gyapot ruházati és ágyneműcikkek szállítására pályázatot hirdet. A szükséges tudnivalók a kamaránál betekinthetők.

Közgazdaság.

Szarvasmarhadíjazás. A Nyitramegyei Gazdasági Egyesület a földmivelésügyi kormány és az érsekújvári járás gazdaközönségének anyagi támogatásával folyó hó 25-én *Nagysurányban* szarvasmarhadíjazást rendezett. A díjazáson megjelent *Leidenfrost* Károly járásfelügyelő, az egyesület alelnöke, *Gajdáty* Jenő m. kir. gazdasági felügyelő a földmivelésügyi kormány képviselőjében és nagyszámú gazdaközönség a járásból. Felhajtattat mintegy 90 drb. szarvasmarha. Az eljárást *Leidenfrost* Károly e. alelnök nyitotta meg, üdvözlővén a kormány képviselőjét és megjelent gazdaközönséget. *Gajdáty* Jenő g. felügyelő megköszönte az üdvözlést és leendőletes szavakban hívta fel a kisgazdákat a jobb állattenyésztésre és ahhoz szükséges jó apaállatok beszerzésére. Az első tekdíjat 30 koronát *Malik* János zsitvaföldemesi kisgazda nyerte el. Az első üszödiját 60 koronát *Vanya* Vince tardoskedi lakos, a másodikat egy trieur *Hlaszti* József kisváradilakos. Kiosztottat 453 korona pénzdi és egy gabona trieur. A díjazást *Leidenfrost* alelnök zárta be és megköszönte a megjelentek közreműködését, majd *Rozsival* János kisváradilakos bíró mondott köszönetet a kisgazdák nevében az állam, a gazdasági egyesület és a díjakat adó gazdaközönségnek a díjakért.

Irodalom.

A Szent-István-Társulat pártoló tagsága. Mióta a nyomtatott betű segítségével terjednek a gondolatok, azóta talán még soha sem szólt a nyomtatott betűnek olyan nagy hanyada a szegény embereknek, a népeknek, mint mai napság.

Se szere se száma a néplapoknak; nagy irodalmi vállalatok vannak, a melyek egyebet sem adnak ki, csak népies iratokat; ezen új irodalom számára új nyelv, új stílus alakult — s ennek az óriási felkészültségnek nagyobbik része olyan irányba tereli a népet, mely a mai világrenddel, az állami, vallási és társadalmi beállítással, s a nemzeti eszmével hálaosan ellentétes.

Azoknak, kik a néphez szólnak, legnagyobb része izgatni, lázítani akarja a népet. Bajainak kiszűrésével, a társadalmi ellentétek szításával, a nemzeti eszme és a vallásos eszjárás eltompításával, s a régi intézmények sárba húzásával az általános felfordulást készítik elő.

A népet vadító népies irodalom sivatagában valóságos oázis az afajta népirodalom, mely a konzervatív eszmék, a vallásosság és hazafiság ápolása mellett kíséri meg a felvilágosítás és szociális segély-nyújtás szent ügyének szolgálatát. Ilyen oázis a Szent-István-Társulat pártoló tagsága, mely két koronáért olyan hasznos olvasmányokkal látja el immár tízezeren jóval felül járó pártolóit, a miyennel még a külföld hasonló intézményeinél sem igen találkozzunk. Most küldi szét jelen évi kiadványait.

Négy kötetből áll az idej jutalek. Első a nép legbizalmasabb tanácsadója, a szépen kiállított, hasznos olvasmányokkal és képekkel bőven megtömött *naptár*. Második a szentek életének

második kötete. Az első tavaly jelent meg, s országosra nagy tetszés fogadta. Harmadik a *Horváth János* írta gazdasági útmutató, mely az állattenyésztésre, növénytermelésre és értékesítésére nézve ad praktikus tanácsokat, a negyedik pedig az egészség könyve, melyet *Óveges Kálmán* és dr. *Párdányi Emil* írtak, s mely összefoglalja a szegény embernek szükséges egészségügyi tudnivalókat. A múlt és harmadévi hasonló könyvek az az évi népirodalom legjobb alkotásai közé tartoztak, s az ideiek sem maradnak amazok megett. Annak a népfelvilágosításnak ügyét szolgálják, mely a társadalmi béke alapján áll, s ezért támogatásra különösen érdemesek. A pártoló tagság illetményeit 2 korona bevétele után azonnal útnak indítja a Szent-István Társulat. Budapest, VIII. Szentkirályi u. 28.

Telefon.

M. I. Negyed. A folyó hó 26-án küldött összeggel 1910. júl. 1-ig van előfizetve.

B. Gy. Csornok. Félreértés van a dologban. A közösi takarékpénztárak sem nem gyengíthetik, sem nem tehetik feleslegessé a hitelszövetkezeteket, mert csak azt az erőt szívják fel, mely a hitelszövetkezetek körén kívül marad s így üzérkedő vállalatok zsákmányává lesz. A hozzászólást mindazonáltal közölni fogjuk.

Emőke. Levélét közzétettük, de az írója valószínűleg puccert kap érte, a miért még kulissza mögötti titkokat is kifejegette. Azért csak menjen el a vasárnapi mulatságra is, hogy szembe szállhasson a haragosával.

A Tóth Vilmos-utcai Dr. NAGY-féle házban két földszinti utcai szoba és egy előszoba kiadó. 161. 1-4.

4730/1909. t. k. sz.

Hirdetmény.

Nyitrabajna, Bzincz, Krtócz, Vezekény, Szeptenczujfalu községek telekkönyvi betétei az 1886: XXIX., az 1889: XXXVIII. és az 1891: XVI. t.-cikk értelmében elkészítettvén és a nyilvánosságnak átadatván, ez azzal a felszólítással tétetik közzé:

1) hogy mindazok, kik az 1886: XXIX. t.-cikk 15. és 17. §-ai alapján — ideértve e §-oknak az 1889: XXXVIII. t.-cikk 5. és 6. §-ában és az 1891: XVI. t.-cikk 15. §. a) pontjában foglalt kiegészítéseit is — valamint az 1889: XXXVIII. t.-cikk 7. §-a és az 1891: XVI. t.-cikk 15. §. b) pontja alapján eszközölt bejegyzések érvénytelenségét kimutathatják, e végből törlési keresetüket, azok pedig, akik valamely tehertétel átvitelének az 1886: XXIX. t.-cikk 22. §-a, illetve az 1889: XXXVIII. t.-c. 15. §-a alapján való mellőzését megtámadni kívánják, e végből keresetüket hat hónap alatt, vagyis az 1910. évi június hó 1-ső napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyújtsák be, mert az ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után indított törlési kereset annak a harmadik személynek, aki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett, hátrányára nem szolgálhat;

2) hogy mindazok, akik az 1886: XXIX. t.-cikk 16. és 18. §-ainak eseteiben — ideértve az utóbbi §-nak az 1889: XXXVIII. t.-c. 5. és 6. §-ában foglalt kiegészítéseit is — a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellentmondással élni kívánnak, írásbeli ellentmondásukat hat hónap alatt, vagyis 1910. évi június hó 1-ső napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyújtsák, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő letelte után ellentmondásuk többé figyelembe vétetni nem fog;

3) hogy mindazok, akik az 1. és 2. pontban körülírt eseteken kívül a betétek tartalma által előbb nyert nyilvánkönyvi jogokat bármely irányban sértve vélik, — ide értve azokat is, akik a tulajdonjog arányának az 1889: XXXVIII. t.-cikk 16. §-a alapján történt bejegyzését sérelmesnek találják, e tekintetben felszólításukat tartalmazó kérvényeket a telekkönyvi hatósághoz hat hónap alatt, vagyis 1910. évi június hó 1-ső napjáig bezárólag nyújtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő elmulta után a betétek tartalmát csak a törvény rendes útján és csak

az időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek azok a felek, akik a betétek szerkesztésére kiküldött bizottságnak eredeti okiratokat adtak át, hogy amennyiben azokhoz egyszersmind egyszerű másolatokat is csatoltak, vagy ilyeneket pótlólag benyújtanak, az eredetieket a telekkönyvi hatóságnál átvehetik.

Nagytapolesány kir. jbiróság mint tkvi hatóság, 1909. november hó 10.

Chmielevszky
kir. aljárásbíró.

169. 1-3.

Legolcsóbb szabott árak mellett beszerezhető előrajzolt futók és Millien vászonban 70 fill. és feljebb, **Congréban** kezdve hozzávalóval együtt 2 K. és feljebb. „Asztracha” „Carmin” és más kötő és horgoló fonalak, **női ridicul** és színházi **padding** nagy választékban. Legutolsó divat szerint készült **BLOUSOK** Izzéles tea kötének, valamint gyermek kis kabátok, fejkötők és sapkák. Női, férfi és gyermek **harisnyák.** **Dobos Jenő** divat-, kézimunka, blouzok és rövidáru üzletében. **Nyitrán Tóth Vilmos-u. 10** (Dohány nagyárda mellett.) 168. 1-3.

NYITRAI SERFŐZŐ ÉS MALÁTAGYÁRTÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

Meghívás.

Van szerencsénk t. részvényeseinket a **folyó évi december hó 6-án délután 3 órakor** gyárhelyiségünkben tartandó

XV. rendes közgyűlésre

tisztelettel meghívni.

Napirend:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság évi jelentése, a mérleg előterjesztése és a tiszta jövedelem hováfordítása iránti határozathozatal.

2. A felmentvény megadása az igazgatóság és felügyelő-bizottság részre.

3. Két igazgatósági tagnak megválasztása három évre az alapszabályok 21. §-ának értelmében és három felügyelő-bizottsági tagnak megválasztása a jövő rendes közgyűlésig terjedő egy évi időtartamra.

Az igazgatósági és felügyelő-bizottsági jelentések, valamint az 1908/1909. évi mérleg a közgyűlést megelőzőleg 8 napon át a gyár irodái helyiségében a jogosultak által megtekinthetők.

Az alapszabályok 11. §-a értelmében a szavazati jog gyakorlására szükséges, hogy a részvények az összes le nem járt szelvényekkel együtt a közgyűlést megelőzőleg három nappal a Nyitrai Iparbank pénztáránál letétesse.

A nevezett pénztár a letett részvényekről elismervényt ad, mely igazolásul szolgál a közgyűlésen való részvétellel.

Nyitrán, 1909. évi. nov. hó 20-án.

166. 2-2.

Az igazgatóság.

Meglepő olcsó árak!	<p>!! Legolcsóbb bevásárlási forrás !!</p> <p>NAGY KARÁCSONYI VÁSÁR!</p> <p>Elegáns krampuszok, szebbnél-szebb bonbonierek, karácsonyi diszek és árúk, valódi Kugler csokoládék és cukorkák eredeti csomagolásban. Lindt és Gala Peter csokoládék, valamint különféle Dessert, Jour és teasütemények, bonbonok mindenkor legjobban beszerezhetők</p> <p>a Poór-féle cukrászdában NYITRA, Bottyán-u. 4. — GALGÓCZ, Erzsébet-u. 7.</p> <p>Megrendelések vidékre is gyorsan és pontosan eszközöltetnek.</p> <p>Tisztelettel K. POÓR M.</p> <p>171. 1-52.</p>	Meglepő olcsó árak!
	<p>!! Legolcsóbb bevásárlási forrás !!</p>	

KRAMMER ADOLF ÉS FIA CÉG
HID-UTCA 16. SZ. NYITRÁN TÓTH VILMOS-U. 39

Ajánlja legjobb minőségű

palacksöreit

valamint dúsan felszerelt

épület-, tűzifa- és kőszén-raktárát.

162. 2-26.

Hirdetések a „NYITRAMEGYEI SZEMLE” számára igen jutányos áron felvétetnek Nyitrán, Huszár István úr könyvkereskedésében, a hol a lapra is elő lehet fizetni.

Az 1896-iki ezredéves, az 1897-iki és az 1900-iki párisi világiállításon kitüntetve.

Ajánlok téli finom vajkörtét, érik november és decemberben 5 kilós pósta kosárban

gondosan csomagolva K. 2.60 fillér árban az itteni postán feladva. — Tavalyi és ideai termésű zabori boromat megvételre ajánlom. Szíves megkeresésekre előnyös ajánlattal szolgálhatok.

PECSÉDE szőlőbirtokos és fűszerkereskedő NYITRA. 128. 11—52.

Szolid és pontos kiszolgálás!

Gombárik István

úri és női fodrász
Nyitrán, Tóth Vilmos-utca II. sz.

Ajánlja a mai kor igényeinek teljesen megfelelő higiénikusan berendezett

díszes úri és női fodrász-termét.

Végez és raktáron tart mindennemű szakmába vágó úri és női hajmunkát, úgymint hajbetétet, frizeteket, loknikat, frufrukat, egész és félpárokákat, hajfonatokat minden színben, női fésülést, haj- és szakalfestést, úgyszintén tyükszemvágást jutányos áron. 129. 11—52.

Vesz vágott és kifésült hajjat.

Előfizetéseket üzleten kívül is elfogad.

Minden előfizető a kiszolgáláshoz szükséges keféket, fésűket, hajport, bajuszkötőt, szivacsot s a többi tartalmazó fiókot kap.

Kifésült hajból fonatokat, loknikat s egyéb hajmunkákat a lehető legolcsóbban készít.

Nagy választék hajháló, hajbetét és kész hajfonatokban.

Szolid és pontos kiszolgálás!

2/1909. szám.

Hirdetmény.

Nagytapolcsány község telekkönyvi betéteinek szerkesztésére kirendelt bizottság közhírré teszi, hogy az 1886: XXIX., 1889: XXXVIII., és az 1891: XVI. törvényeikben előírt helyszíni eljárás végett és pedig egyelőre csupán az azonosító 1909. december hó 10-ik napján az azonosítás befejezte után pedig a bizottság a községben megjelenend.

Ennél fogva felszólítanak:

1) mindazok, akik a tjkönyvben előforduló bejegyzésre nézve okadott előterjesztést kívánnak tenni, hogy a bizottság előtt, a kitűzött határnapon megkezdendő eljárás alatt jelenjenek meg és előterjesztéseiket igazoló okirataikat mutassák fel;

2) mindazok, akik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, hogy a tulajdonjog tkvi bekebelezését a kitűzött határidőig a telekkönyvi hatósághoz intézendő szabályszerű beadvány útján kiegészítsék, vagy a telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okiratok alapján a telekkönyvi bejegyzés iránti kérelmeik előterjesztése végett a bizottság előtt jelenjenek meg, ha pedig telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek az átírással az 1886: XXIX. t.-c. 15—18. és az 1889: XXXVIII. t.-c. 5., 6., 7. és 9. §-ai értelmében szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött bizottság előtt igazolják, vagy oda hassanak, hogy az átruházó telekkvi tulajdonos, az átruházás létrejöttét a bizottság előtt szóval elismerje és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyt nyilvánítsa, mert különben jogait ez uton nem érvényesíthetik és a bélyeg- és illetékelengedés kedvezményétől is elesnek.

3) azok, akiknek javára tényleg már megszünt követelésre vonatkozó zálogjog, vagy megszünt egyéb jog van nyilvankönyvileg bejegyezve, úgyszintén az ilyen bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jogok törlesztését kérelmezzék, illetve, hogy törlési engedély nyilvánítsa végett a kiküldött bizottság előtt megjelenjenek, mert ellenesben a bélyegmentesség kedvezményétől elesnek.

Kelt Nagytapolcsányban, 1909. november hó 20-án.

Dr. Halaktovics Jenő kir. betét-szerkesztő bíró helyett:

Molnár Miksa, betétszerkesztő.

Váray, kir. járásbíró.

Himző-munkákra kiválóan alkalmas

Pfaff-varrógépeit

ajánlja **SZLÁVIK KONSTANTIN**
Nyitra, Plébánia-utca 4. szám.

A Pfaff-varrógépek — eltérőleg egyéb gyártmányoktól — acél alkatrészekből állanak az utolsó csavarig.

Javításokat elfogadok.
Árjegyzék ingyen.

Erős anyagok feldolgozására, mint ipari gépek első helyen állanak. Tartósságuknál fogva hosszú időre szóló írásbeli jótállást biztosítok.

Kiváló tisztelettel
Szlávik Konstantin,
mechanikus, optikus.

WEIGL ANTAL PAPI ÉS POLGÁRI SZABÓ NYITRÁN.

2. 48—52.

Ajánlja jól berendezett legfinomabb bel- és külföldi szövetekből álló raktárát. — valamint

férfiszabó-műhelyét,

melyben úgy egyházi, mint világi urak számára mindennemű ruhát, úgymint téli és nyári öltözeteket, felöltöket, reverendákat, címádkat, mucetumokat, biretumokat stb. izlésesen és pontosan készít.

Vidéki megrendeléseket pontosan eszközöl.

FELTÜNŐ UJDONSÁG!

Delice

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszer veszi és többé mást nem szíhat.

legjobb valódi francia

1. 52.

SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY.